

Bölüm 23

Üriner Sisteme Yönelik Bakım Uygulamaları Aldığı Çıkardığı Takibi

Gökçe Sibel TURAN¹

Giriş

Bir hücre ve hücrelerden meydana gelmiş canlılar, canlılıklarını ve işlevlerini çok sınırlı koşullarda sürdürebilirler. Bu koşullardan birisi hem hücre içi hem de hücreler arası sıvılar arasındaki dengedir. Hücrelerin içinde bulunduğu ortamın dengede tutulmasına **homeostasis** denilmekte ve dengenin sağlanması, beden sıvılarının hacim, bileşim ve dağılım yönünden en uygun sınırlarda tutulması önemlidir. Fazla suyun ve suda erimiş halde zararlı ya da gereğinden fazla bulunan maddelerin hücrelerden ve vücut sıvısından uzaklaştırılması olayına boşaltım adı verilir. Boşaltım organlarından oluşan sisteme ise **Üriner sistem (boşaltım sistemi)** denilir (1-3).

¹ Öğretim Görevlisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, sibel.turan@adu.edu.tr

dengesinin bozulması ile ortaya çıkabilecek belirti ve bulguları değerlendirilir. Hastanın kaybettiği sıvının öncelikle oral yolla alması için teşvik edilir. Oral yol ile yeterli sıvı alımı sağlanamazsa, hekim orderına göre girişimde bulunulmalıdır. Aldığı çıkardığı sıvı takibi yapılmalıdır. Günlük alınan sıvı miktarı, izlem yapan evde bakım ekibinin saatlerine göre düzenlenir. Aldığı çıkardığı sıvıların 8 ve 24 saatlik toplam sonuçları kaydedilir, ancak saatlik takip kullanılan ilaca, hastanın sıvı elektrolit dengesine bağlı olarak her saat ya da her gün olarak takip yapılmalıdır (11). Genel durumu kritik olan bireylerde ve hastalarda saatlik izlem yapılması gerekir.

3.6. Günlük Vücut Ağırlığı ve Aldığı Çıkardığı Sıvı İzlemi

Veri tabanı oluşturulabilmesi için alınan ve atılan sıvı miktarının tamamının kayıt altına alınması önemlidir. Doğru tanılanabilmesi olası risk durumlarının belirlenmesi ve erken müdahale edilebilmesi için gereklidir. Sıvı elektrolit takibi yapılan kişilerde vücut ağırlıklarının da kontrol edilmesi gerekmektedir. Vücut ağırlık kontrolü her gün belirlenen saatte, benzer kıyafetlerle, aynı tartıda ve birey miksiyon ihtiyacını giderdikten sonra yapılmalıdır.

Günlük sıvı alımı ve atılımı özellikle genel durumu değişkenlik gösteren, vücut ısısı yüksek olan, sıvı kısıtlaması olan, IV tedavisi olan, kardiyo-pulmoner ya da renal hastalığı olan bireylerde rutin takibinin yapılması **önemlidir**. Birey ve hasta bakımını üstlenen aile üyelerine doğru ölçüm yapılması ve bakımın sürdürülmesi gibi **önemli** konularda bilgi verilmelidir (3). Sağlık ekip üyeleri yapılan takipleri koordineli bir şekilde gerçekleştirerek bakımının devamını sağlamalıdır. Hastaların takibi dikkatli yapılmalı ve kullanılan tüm ilaçların sıvı elektrolit dengesi üzerindeki etkileri bilinmelidir (11).

KAYNAKÇA

1. <https://bikifi.com/biki/hayvan-biyolojisi-ve-insan-bosaltim-sistemi>
2. Akça Ay F. Temel Hemşirelik Kavramlar, İlkeler, Uygulamalar. İstanbul Medikal Yayıncılık, 2008.
3. Aşti AA., Karadağ A., Hemşirelik Esasları Hemşirelik Bilimi ve Sanatı. Akademi Basın ve Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, 2012.
4. Yavuz S., Yavuz G. Paramedikler için Hastane Öncesi Acil Tıp Kapsamlı Başvuru Kitabı. Ankara Nobel Tıp Kitapevleri, 2017; 451-453.
5. Erdil F., Elbaş NÖ. Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, VII. Baskı, Ankara, Aydınoglu Ofset, 2016; 370-374.
6. Çakırcalı E. Hasta Bakımı ve Tedavisinde Temel İlke ve Uygulamalar. 3. Baskı, İzmir Güven Kitapevi, 2000.

7. Özinel MA., Bakır M., Mete Ç. Üriner Kateter İnfeksiyonlarının Önlenmesi Kılavuzu. *Hastane İnfeksiyonları Dergisi*, 2004; 8 (1).
8. Erden S., Arslan S., Gezer D. ve ark. Genel Cerrahi Klinik Hemşirelerinin Kateter İlişkili Üriner sistem Enfeksiyonlarını Önlemelerine İlişkin Uygulamaları: Bir Gözlem Çalışması. *Van Tıp Dergisi*, 2018; 25(3).
9. Babadağ K., Aşti TA. Hemşirelik Esasları Uygulama Rehberi. İstanbul Medikal Yayıncılık, 2008.
10. Ulusoy F., Görgülü S. Hemşirelik Esasları, Cilt 1, 2.baskı, Ankara, 2001.
11. Ören B. Yoğun Bakımda Sıvı Dengesi Takibi. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*, 2016; 20(2).